Ongevraagd advies stadsdeelcommissie

Het belang en de functie van ontmoeten

Stadsdeel:	Amsterdam Zuidoost
Portefeuille:	Zorg en maatschappelijke ontwikkelingen
Opgesteld door (leden commissie):	M. Idsinga
Gericht aan:	DB Stadsdeel Amsterdam Zuidoost
Datum commissievergadering:	10 februari 2026
Datum dagelijks bestuur:	

Over ongevraagde adviezen: de toelichting op de verordening (art. 19) stelt dat de stadsdeelcommissie het DB ongevraagd kan adviseren. Deze adviezen kunnen ook de bevoegdheden van B&W en raad betreffen (toelichting art. 30), de twee organen aan wie de commissie niet direct adviseert. Als het ongevraagd advies de taken en verantwoordelijkheden betreft die B&W niet aan het DB heeft gemandateerd, geleidt het DB het ongevraagd advies via de betreffende wethouder door aan het college van B&W.

Ongevraagd advies stadsdeelcommissie:

Toelichting:

- Er zijn "Zorgen om de zorg". Dit verwijst naar de grote uitdagingen in de Nederlandse gezondheidszorg, voornamelijk door personeelstekorten, oplopende kosten en toenemende vraag, waardoor de kwaliteit en toegankelijkheid onder druk staan, wat leidt tot zorgen bij zowel zorgverleners als patiënten over de toekomst van de zorg, en discussies over "passende zorg" om dit aan te pakken.
- De aangekondigde bezuinigingen vormen, volgens artsen, ernstige bedreiging voor de toegang tot zorg.
- De gemeente Amsterdam heeft de belangrijke taak om gezondheidsachterstanden weg te werken en om voor haar inwoners een gezond en actief leven bereikbaar te maken. (zie het gemeentelijk Preventieraamwerk, okt 2023).
- Het beleid verschuift van ‘zorg(en) naar gezondheid’, d.w.z. focus op preventie en het voorkomen/uitstellen van langdurige zorg.
- Verzorgingshuizen sluiten hun deuren en voor verzorging en ondersteuning wordt verwezen naar de buurten; ‘zorgzame buurten’(“it takes a village to support the elderly”).

Overwegend dat:

- Het ontbreken van sociale verbondenheid ernstige gezondheidsrisico’s kent. Het gebrek aan betekenisvolle sociale relaties verhoogt het overlijdensrisico net zo sterk als roken of overmatig alcoholgebruik. Toch hebben we in het dagelijks leven maar weinig aandacht voor dit aspect van mentale en fysieke gezondheid. We tellen onze

stappen en calorieën, maar staan we ook stil bij hoeveel mensen we om ons heen hebben om steun van te krijgen én aan te geven?

- Sociaal verbonden mensen zijn gezonder, leven langer en zijn gelukkiger. Onderzoek laat zien dat sociale verbondenheid een even grote of zelfs grotere impact heeft op onze levensverwachting dan bekende gezondheidsfactoren zoals roken, obesitas en gebrek aan beweging. Sociale verbondenheid is erg belangrijk voor ons mentale en fysieke welzijn. Toch krijgt dit thema nog altijd onvoldoende aandacht als gezondheidsbevorderende factor. (RVS 19 januari 2026)
- Ondanks de groeiende aandacht is de waarde van sociale verbondenheid voor onze gezondheid nog geen algemeen goed. Veel mensen beseffen nog niet dat sociale relaties invloed hebben op hoe gezond we zijn. Uit een uitvraag van Motivaction blijkt dat 98% van de Nederlanders gezondheid vooral koppelt aan mentale en fysieke aspecten; slechts 2% noemt ook sociale relaties.
- In de gezondheidszorg krijgt het versterken van sociale netwerken een steeds prominentere plek in de praktijk. Dat is geen luxe, maar een noodzaak: om goede zorg te kunnen blijven bieden, is een beroep op familie en naasten steeds vaker nodig. In verschillende rapporten van de RVS is het belang van een goede samenwerking met informele zorg en het sociaal domein onderstreept.
- Ontmoeten is breder dan alleen zorgen; het gaat om het contact zelf, wat kan variëren van informele buurtbabbels tot intensievere hulp, en creëert een basis voor zowel van sociale als praktische steun.
- een trefzeker Ubuntu-gezegde uit Zuid-Afrika luidt: “Ik ben omdat wij zijn.” Relaties die we aangaan maken ons tot mens en de ontmoeting met de ander vormt ons. Sociale verbondenheid is ook een cruciaal onderdeel van onze gezondheid. Niet voor niets is het gezondheidsconcept de afgelopen jaren verbreed van de afwezigheid van ziekte naar ervaren gezondheid inclusief relaties met andere mensen en zingeving, en dus naar datgene wat ons veerkrachtig maakt.

Constaterend dat:

- **Sociale verbondenheid** essentieel is voor welzijn en gezondheid en **dat ontmoetingen daartoe de sleutel zijn.**
- Activiteiten zoals **buurthuizen**, cursussen, vrijwilligerswerk, of online groepen bieden kansen voor deze ontmoetingen, wat cruciaal is voor zowel individueel geluk als een sterke gemeenschap.
- Buurthuizen een belangrijke sleutel voor sociale verbondenheid vormen.
- Sociale verbondenheid een belangrijke bijdrage kan leveren aan het gemeentelijk beleid: ‘van zorg(en) naar gezondheid’.
- Het hanteren van de Amsterdamse referentienormen maatschappelijke voorzieningen niet altijd ruimte biedt voor de noodzakelijke ontmoetingsmogelijkheden in de buurt.

Adviseert het DB:

1. Het beleid in te zetten op het realiseren van ruime aanwezigheid van ontmoetingsruimtes/buurthuizen, gezien het positieve effect van sociale verbondenheid en de daarbij behorende ontmoetingsmogelijkheden. Zij zijn belangrijke sleutels voor het ontwikkelen van sociale verbondenheid. Let wel; de aangetoonde positieve effecten voor mentale en fysieke gezondheid versterken de vigerende beleidsvisies als 'van zorg(en) naar gezondheid', WOZO, GALA e.d.
2. Bij het realiseren van ontmoetingsruimtes uitgaan van de eisen die gesteld worden aan 'fysieke en sociale toegankelijkheid'. (zie het Onderzoek van de Rekenkamer Amsterdam-Zaanstad naar toegankelijkheid Buurthuizen; september 2025)
3. Voldoende aanwezigheid van ontmoetingsruimtes/buurthuizen geldt in het bijzonder voor buurten die zich ontwikkelen tot 'zorgzame buurten'.
4. Naast het zoeken naar mogelijkheden binnen het eigen beleid wordt het DB geadviseerd het college te verzoeken de effecten van sociale verbondenheid een plek te geven in de Amsterdamse referentienormen maatschappelijke voorzieningen.

Reactie DB op ongevraagd advies stadsdeelcommissie:

Het dagelijks bestuur (DB) dankt de leden van de stadsdeelcommissie (SDC), en in het bijzonder het voormalig lid Idsinga voor het advies betreffende ontmoetingsruimtes. Het DB deelt de zorgen van de commissie over de toegankelijkheid van de zorg op lange termijn en onderschrijft het belang van het verschuiven van beleid, waardoor het niet enkel is gericht op zorg, maar breder op gezondheid. Het realiseren van voldoende ontmoetingsruimtes past binnen deze bredere doelstelling. Daarmee wordt een betere sociale verbondenheid gestimuleerd en dat leidt weer, zoals in het advies is beschreven, tot een gezonder, langer en gelukkiger leven.

Om de sociale verbondenheid te vergroten geeft de SDC een viertal adviezen aan het DB. Hieronder zal per advies worden aangegeven hoe het DB daar opvolging aan geeft.

1. In Zuidoost wordt een tekort aan buurhuisvoorzieningen ervaren. Binnen buurkamers of Huizen van de Wijk wordt ruimte geboden voor ontmoeting en andere activiteiten die passen binnen de sociale basis. Om aan het ervaren tekort tegemoet te komen wordt er de komende jaren gewerkt aan een inhaalslag voor verschillende basisvoorzieningen, waaronder buurthuisvoorzieningen.

2. In 2026 worden diverse acties ingezet om de brede toegankelijkheid van maatschappelijke basisvoorzieningen te verbeteren.

   Ten eerste is er een subsidieregeling van € 400.000 beschikbaar gesteld om de sociale

en fysieke toegankelijkheid te verbeteren[1]. Er wordt ook gewerkt aan het inzichtelijk maken en verbeteren van de fysieke, digitale en communicatieve toegankelijkheid van locaties en websites van buurthuizen en huizen van de wijk, onder andere door toetsing aan relevante toegankelijkheidsnormen en richtlijnen.

Binnen de sociale basis wordt ingezet op bewustwording en ondersteuning van de partners om de sociale en fysieke toegankelijkheid te verbeteren.

Tot slot wordt gewerkt aan de verdere ontwikkeling van de digitale voordeur, zodat Amsterdammers sneller passende ondersteuning kunnen vinden.

3. In Amsterdam Zuidoost ontwikkelen Reigersbos 1 & 2 zich tot een zorgzame buurt. Het DB onderschrijft het belang van voldoende ontmoetingsruimtes voor deze buurten, maar geeft ook aan dat dit in principe geldt voor alle buurten in Amsterdam Zuidoost. Om aan de vraag in Reigersbos 1 & 2 te voldoen wordt de huidige inzet in de buurt gecontinueerd en geïntensiveerd in een integrale aanpak.

4. Het DB begrijpt het advies om sociale verbondenheid in referentienormen op te nemen. Om hieraan tegemoet te komen heeft het DB het college geadviseerd om sociale verbondenheid en kansen die zich op dit thema voordoen mee te nemen in de herijking van de gebiedsgerichte uitwerking van de strategische huisvestingsplannen. De herijking zal dit najaar starten.

[1] Subsidie Vergroten sociale en fysieke toegankelijkheid van Amsterdam 2025 en 2026 | Gemeente Amsterdam